

דור דור ודור שיו

דור דור ודור שיו

הוא ספר

דברי הימים לתורה שבעל פה

עם קורות סופריה וספריה

מאת

איווק הירש ווייס

רב כנית המדרש הגדול בעיר וויען.

חלק ראשון

מקדמתה ער חרבן הבית השני.

דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

רשימת תוכן החיבור.

ספר ראשון.

- פרק ראשון. הרשמים הראשונים לתורה שבעל פה.** 1-10
הספקות אשר הוטלו בקדמותה, שורש האמונה בה, 1-5
הכרת הקבלה ופירושים ישנים בראיות החלשיות, פירושים במסר משנת תורת ותכונתם. 5-7
ראיות השעריה על פירושים מקיבלים. 7-9
משפטים וכללים הוצאים מהקודם, נרמא בנוק הקבלה בוטן האחרית. 9-10
פרק שני. ימי השופטים עד ימי של שמואל הנביא. 10-21
מוכן איזה חקים בימי יהושע, דעות הומנים הקודמים כבחנינת עבודת ה' בקרבנות, בנדר ונגירות, ומשפט היבום. 10-16
מצב הדת והכמת התורה בימי שמואל, הקרבנות, מצות המלך, מוכן כמה חקים, הכהנים והנביאים, הנביאים קימו התורה לדורות. 16-21
פרק שלישי. מומנו של דוד עד זמן חרבן המקדש. 21-32
מוכן קדמון במשפט דיני נפשות, ענין בתורה שבע"פ שהוא רק בערך דעת לימודית. 21-25
מוכן חקים מימי שלמה, תיקון לזכר מאורע בוטן הורוא, ההשכלה במעמי החקים, שורש תקות המשיח, מושג האמונה בה בימי הנביאים עד ימי הגלות ועד בכלל. 25-32
פרק רביעי. המשך מן הקודם. 32-39
יורדת הרישת התורה עד ימי אמא, אמא ויהושפט החוקיקה, תקנת יהושפט, שורש הוונת, בימי עזריה החלה ספירת נבואות לפיחות, דעות הנביאים רחבלית הדת, הקפדת העם על המעשים החיצונים. 32-35
פזולות חוקיקה המלך לטובת הדת והתורה, ישעיה הנביא, רשמים פרטים במובן החקים, תוכחות הנביאים נגד המעשים החיצונים, ירמיה הנביא, תוכחותיו אל מוייפי התורה, השמי קבלה כספרו. 35-39
פרק חמישי. זמן הגלות עד שיבתם מהגולה. 39-45
חלוקת המצב הדתי. פעולתו על המצב המדעי, התרחבות סופית נבואית ומליצית ודברי הימים. 39-41
יחוקאל הנביא, מוכן כמה חקים אצלו, שאר ספרי נבואה, רושמי פירושים בהם. 41-45

ספר שני.

- פרק ששי. מצב הרישת התורה בתהלת שובם מהגולה.** 46-53
בנין הבית ותניכחו, עורא המיפ, מעלתו, מושג שם סופר. 46-49
הרושמים ספירושים בספר עזריא, כנסת הגדולה, סופרים, מה בין מושג סופרים ומושג אנשי כנה"ג. 50-53
פרק שביעי. פעולת הסופרים בבחינת הלשון העברית. 53-61
מצב לשון העברית, השתדלותם להדיפה, לשון הבמים, 53-55
שנוי הכתב העברי, סבת השנוי, תיקוני סופרים, מקרא סופרים, עטור סופרים, כתיבין ולא קרין קרין ולא כתיבין, סבת התיקונים. 56-61
פרק שמיני. מאמרי הסופרים ותקנותיהם. 61-67
דברי סופרים, תכונת תקנת התפלה שנתיהם לכנה"ג, תקנת שירי תהלה והודות, הלא שלנו, תפלות וברכות, תקנות אחרות. 61-64

- פירושי הספרים ובאמריהם, הושגו שם הלכה 64-67
- פרק השיעי . קדמות הלכה והרחבתה** 67-78
- הלכה למשה מסיני, מספר החלמות מפני הוה, הלכה כסם, הלכותא נמינר, נמרא נמינר, באמת אמרו 67-71
- הלכות מסופקות, יחוסם לסיני, דקדוק ופירושי סיני, דעות שונות בענין זה, פשרה בנייהן לדעת הכני התלמוד, רשות לראשי הדורות להחליט הדין ע"פ פירושם, התורה נתנה לדרוש בכמה פנים 71-78
- פרק עשירי . שמעון הצדיק משירי אנשי כנסת הגדולה** 78-89
- ומן שמעון הצדיק שוחה משירי כנה"ג, קורותיו, ובאמרו ותיקינו 78-83
- חתימת כתבי קודש, כנסת המכריזות ליה, היו התימות שונות, ספר בן סידא מאוחר לחתימה, שורש אימור כתיבת דברים שבג"פ, ופבתו, פדרגותיו והגבלתו 83-89

ספר שלישי .

- פרק י"א . הקרות אחרי מות שמעון הצדיק** 89-98
- יתום הרעות הניטות להרשת התורה, תיגום השבעים, דעות החכמים עליו, רושמי דברי קבלה בתנאים, יחוסו לתורה שבג"פ 89-92
- תיקונים שונים מפני היהודים שישבו בן היונים, שמעון הצדיק השני, הב"ד הגדול נקרא בשם סנהדרין, אנטיגונוס איש סביר, מאמרו, תחלת צמיחת הצדוקים, כנסת הפרור, עובד בדרוש התורה לפנת דעות אנטיגונוס איפ"פניס 92-98
- פרק י"ב . יוסי בן יועזר איש צרידה יוסף בן יוחנן איש ירושלים** 98-108
- הווג הראשון, מהלכות במסכת, נזירות שנינו, עבוד יוסי ב"י, באמריהם וקורותיהם 98-102
- כ"ד של חשבונאים וקורותיהם ותקנותיהם, חסידים הראשונים ונהגיהם והמדותיהם, זקנים הראשונים הלכותיהם ובדרשהם, הרושם הראשון למדות המדרש, סגב הלשון העברית 102-108
- פרק י"ג . הפרושים והצדוקים והאמסים** 108-116
- כנסת הנביאים והתיית, יסודי הפרושים, פדיותיהם ואמנותיהם, כמה מיני פרושים 108-110
- עקר ההנגדות הצדוקים, פירסי ההנגדותם בפירוש התורה, רושמים למדרשהם של"א נזכרו על שםם, ההנגדותם לתקנות ונזירות הסופרים, תקום ודינים כנגד הצדוקים לדרותם 110-113
- שירוש כת האמסים, סובלי שחרית, יחוסם לפירושים, רושפיהם עשירה ונהגיהם, היו כמה לכנסת תקונים והקום 113-116
- פרק י"ד . יוחנן כהן גדול, הכותים, יהושע ב"פ נתאי הארכלי** 116-127
- תקף גבורת יוחנן, אגם האדומיים לתהייה, תיקונים חדשים בכתיבת מורא, תקונים כלליים, תקונים כנבחרת המקדש 116-121
- הכנסת הכותים, יסודיהם תורתם ואמנתם, תקונים נגדם, וגירות שגורו עליהם מקדש בית הונו, הלכות חדשות בכתיבתו 121-125
- קירות יהושע ב"פ נתאי הארכלי, ובאמריהם, יוחנן נעשה צדוקי, דרשת הפרושים, יהושע כיהן לאלכסנדריו והמנהדרין היו צדוקים, כוהו 125-127
- פרק ט"ו . שמעון בן שטח יהודה בן טבאי, נצות הפרושים** 127-138
- תקף הצדוקים בתחלת מלכות ינאי, שמעון ב"פ כהונה: עמם, נצוח הראשון, ספר נתיא, יהושע ב"פ שם מאלכסנדריו, מנהדרין של פרושים, קדוות שעשעו עד מות ינאי 127-130
- המלכה שמעיה של"פני, תקף הפרושים, וכן סטרה, הלכות חרשית, מאורעות שונות, הכנסת המהלכות על הצדוקים, נצוח תמים, תיקונים נגדם, הווג התורה שמ"פ, נזרות המדרש, כנסת כמה הקנה הדראת שעה, נזרות ותקנה, טאמרי מוסר, יתר קורותיהם 130-138
- פרק ט"ז . שמעיה, אבמליון, בני בתירה** 138-146
- יוחנן הורקנוס, ארוסבובול, אנטיפטר האדומי, מלחמת האלים, תקנות ודינים חדשים מלחמת פאמפיוס ועוצרו, הדרוים עלה למלוכה 138-140
- תחלת שמעיה ואבמליון, היו ראשי סנהדרין, הנהגתם, דעותיהם, תיקון הרש נגד באי המדרש, הסכה ליה 140-141
- ענינם עכ הדרוים, שמעון דיני נפשות, הלכות לימודיהם, דרשה החכמים 141-144
- מלחמת שמעיה ואבמליון, הלכותיהם, התרחבות הלכה, התרחבות המדרש, פירוד בין הפרושים, בני בתירה עלו לנשיאות, שבת התורה, בחינת קצרה בכנסת התורה שמ"פ 144-146

ספר רביעי.

פרק יז. הלל הבבלי, מעום, שמאי 146-151

תלדות הלל . . . מצב דרשה- התורה בבבל, שימוש את שמעיה ואבמילון, על מה עלה
מבבל . . . שבו- והורו, עליתו לנשיאות, מעלתו, פדותו, תכונות, מאמריו 146-152

השתלשלות לרביק תורה, טבלאותיו, דרכו נגד מתנגרי התורה- שבצ"ג, מנהג אב כ"ד,
עוב פקודות- שמאי חוקן, תבונותיו ומדותיו 152-155

פרק יח. דרכי המדרש- וההלכה להלל ושמאי, יעקביא בן מהלאל 155-167

הרחבת מדרש- הקרא ופבתה, מדות המדרש, מוצא המדות- והשתלשלותן, חקש, רבוי,
מעום, פסוקים, רבוי אחר רבוי, פיעוט אחר פיעוט, פשוטו של מקרא, אמככתא 155-159

דבני מדרש, דרשנים, זקנים, משפט המדרש וכו', בונה התורה, דקדוקי סופרים,
דקדוקי- תורה, סוגי הכרזש, מדרש תורה, הספמת המדרש להלכה, הדרש הלכה ממדרש 159-160

מדרשים של הלל ושמאי ותבונתן, הלכותיהם ותכונתן, ההבדל בין הלל ושמאי בדרכי
הדרשה, קולות הלל- והחזרת שמאי וכתן, תקנות הלל שנקראו על שמו, תקנות
שלא נקראו- על- שמו- הסכמת- שמאי, נזירותיהם, מחלקת המסכה, הלכה כהלל 160-165

סדה- הלל- נגד- הירודים, כפר- יחסין, שרשפו במצות הירודים, בית- דין- של כהנים,
סוהו של הלל- ושל- שמאי, עקביה ב"ס, קורותיו, הלכותיו, פדותו ומאמריו מצבו נגד
חכמי- יומנו 165-167

פרק יט. בית שמאי, בית הלל 167-176

מדרגה חדשה לתורה, תלמידי- שמאי והלל הנקונים בשם, המחלקת, רבחה, נוקה, מספר
מאמריו: הלכות יומדרשים וסוגים למקומות מספרי התורה שבצ"ג, נסיונם בתלמודים,
דעותיהם בבחינת האישות המאון והנירושון, בירור הלכות ישנות, ודרכם בהלכה ובמדרש 167-173

משך זמן הכתיב, מדרגה בקצת- מחלוקת בבחינת זמנם, כמטה ענינים רחבים שלא
נמצאה להם מחלקת ולמה, כת- הקנאים רחוסה לבתים, ולתורה שבצ"ג כלל, הנגיה בן
חוקיה כ"ג, העיד בעלית ביתו, נזירות י"ח רברים 173-176

פרק עשרים. הנשיאים שמעון נמליאל שמעון וחכמי דורם 176-184

מאמעות רעים, נלות מנהרין, ביטול ד"ג, אנושים הראשון, אמורים תלדים במקום
ובזמן, כלל בבחינת- הנזירות והתקנות, תקנות ד"ג חוקן, תקנות שיש ליהם לו, הלכותיו
הוראותיו, ומנהגיו, ומאמריו, ומתו 176-179

התנבות הקנאים, נשיאות רשב"ג חוקן, תכלית העיד- ככית הנגיה ב"ח, דרכו של ר"ש
בנשיאותו, הוראת שנה נגד דין התורה, מאמריו, תוכחה נגד המינים, יחודי הכמי הבתים,
השתרלותם לחוקי המקובל, קבצי הלכות עבודת הקרבנות, דיני נזלות ותבונתם,
תקנות שונות, הרושם הראשון לדרוש אות יחודי, סבות התרבות התורה שבצ"ג 179-184

ספר המישי.

פרק כ"א. מצב התורה שבעל פה בסוף ימי הבית 184-193

נושאי התורה שבצ"ג, מנהרין גדולה, נשיא אב"ר, מנהרין של כ"ג, כ"ד של ג', מי
הראוי לדיינות, מעשהים ומשפטים, דרך זמן ומקום ישיבתם, ומשאים ומתנם, פינים
העיר, טובי העיר, המסכה או מינו, מי המינים 184-185

עבור השנה, מתו ועל מה ועפ"י מי ובאיזה מקום וביצי מינברים, קידוש החישוב וכל תנאיו,
סוד העבור, שזורים ממנילת סוד העבור, רישון כ"ד סגורים שונים על הקידוש והעבור 185-187

מפי ההוראה ויצאת, מדרגת- התורה שבצ"ג, עיקרי ההלכות, הסתמיות והפסקות, כלל
לכיוי את ההלכות הישנות, הלכות מחלמות שנהגו כפועל, והלכות השעיות וליבויות 187-189

שלמות הקת משפטי טעון, עיקרי הלכות מראיות המשפט העדים השבויה השמר
התוקף והמינו ותנאיהם, שאר פיסי התורה שבצ"ג 189-192

בסוף ימי הבית התיארו רבים המכה ליה, דעות החכמים בבחינת קבלת הערים, אם המילה
עיקר להסתירה 192-193

פרק כ"ב. מדרש אגדה ספרים חצונים 193-203

דרכי מדרש אגדה מינים שונים, אגדות ישנות, כפר בן מירא, זמנו, וקורותיו
ותכונותיו ויהיו מספרי תורה שבצ"ג, ס' החשבוניא א', טוביה, ברוך, הכמת שלמה,
השמונאים ב' ותבונתם בקציה 193-196

ס' עזרא ה"י סוד מי ובאיזה לשון ומתי נתחבר, קצור תוכן הספר, ס' הנוך חבנו, תכליתו

- מי חברו ונתי, ס' היוכלים דרכו במדרש, מי חברו ובאיזה זמן ומקום ובאיזה לשון נכתב, **פרק כ"ג**
- 196-199 אס מחברו מן הפרושים
- 199-200 הרהקת ספרים חצונים ולמה, גניית ספרים, התרומים הארמיים
- 200-202 מדרש התורה כאלכסנדריוס, יהוסף למדרש בארץ ישראל, דרך המשל, נתינת משם למצות, דרך מליצה ויכוותי, הכול בין האלכסנדריים והכמי א", דורשי רשומות, דורשי חמורות 200-202
- 203-218 **אמונות ודעות היהודים**
- התארים מעצמות האל, הרהקת ההגשמה, מעשה מרכבה, סתרי תורה, שם המפורש, כנוים ופירושים, האמונות שהן שרשי הכנוים, מעשה בראשית, בריאת יש מאין, חכלית הבריאה, דיבר, מושגו אצל הכמי א", מיפרא של התרומים, איכות הבריאה, בריאת האדם, צלם אלהים, הנשמה, רשות האדם, ראת שמים 203-208
- חלמוד תורה, מעשה אמונה, מצות שבין אדם לבקום, עיקרון, מצות שבין אדם לחבירו, נמילות ספרים, כלל התורה, צדקה, ערבות, העבודה, קרבנות, נדר, וניירות חזניות, יסורים, מיתה 208-209
- השגחה, ידיעה, רשות האדם, ונמיה לחטא, מלכות שמים, חפלה, חשוכה, מלאכי השרת, ששן, רוחות רעות שדים מלאכי חבלה, לחשים, השבעות, כשפים, חלום, ניוחש 209-211
- שכר ועונש, זכות אבות, חיים נצחיים, נלגול נשמות, אמונת המשיח, הצירים השניים ככ"ק האחרונים, כס' דינאל, כס' הצונים, צירים של המאותיים, צירים עקרים, ומפליים, חשבון הקץ, תחיית המתים, יום הגדול, עומק הרין, שלם חדש, צירים עיקרים ומפליים 211-218
- 118-224 **יהוסף התורה שבע"פ לספרי האונגליונים ודיעותיהם**
- היהודים המשיחים או המינים, טיפסד תורתם, תכונתה ומקורה, חלק הדעות, יסודי פולס 218-221
- מצב הפרושים נגדם, תיקונים להגביל דיניהם, אזהרות להרהיק מהם ותלמודם, כמה נחשבו בעיניהם, מצב הפרושים נגד המינים (הנוצרים) מן האומות, ההכלל בין כלל האומות ובין המינים שבאומות, קרית רוח החכמים במינים מן האומות, מי גרם האיבה ביניהם, המלשנים 221-224
- 224-227 **חורבן הבית**
- סוף ימי הבית, מלכות מדיניות התיות, המרידה, הספלה 224-225
- תעצומת המאורעות על התורה שבע"פ, רבן יוחנן בן זכאי, דאנתו לעתיד, הכנתו לתורה שבע"פ, השתדלותו לקיים התורה, השתדלות הכמים אחרים השרידים, תענת החורב שבע"פ למדרגה חדשה ולשלמותה 225-227

